

ILLUSTRASJON: WILLIAM HAYES, 1766, WELLCOME COLLECTION

FOTO: HEATHER AINSWORTH

UTAKK ER VERDAS LØN: Altfor ofte kjem me samfunnsforskarar inn hjå folk for å bruka av tida deira, utan at dei får noko tilbake – som gaukungen som lét seg fø av ein annan fugl, skriv forfattarane.

SAMFUNNSFORSKING

Ei felles samtale om samfunnet

Dokke reirar dokke som gaukungar i tras-tereiret». Den godt vaksne mjølkebon-den brukte analogien som ei innleiing til å

påpeike eit paradoks i den moderne samfunnsforskinga. «Det er me – folket – som før dokke opp, men sjølve ser dokke ut til å gi f... i våre born».

Vel, det var kraftig kost, men me kjente til bonden frå før og viste at ho vanlegvis brukar å nyansere seg etter at ho berre får rast frå seg. Det som plaga bonden var at ho meinte at me, samfunnsforskarane, ikkje lenger sam-talar med dei me forskar på og for. Me kjem – nett slik me no gjorde – inn på tunet til ein bonde for å intervjuje ho, me brukar ein time eller to av tida hennar, utan at korkje ho eller hennar like får noko tilbake.

Og ho har eit poeng her, sjølv om ho er aldri så spissformulert. Ho peikar på eit sentralt paradoks for vår tids samfunns-forsking. Aldri har samfunnet produsert så mykje forskingsbasert kunnskap som no. Aldri har kunnskapen vore så lett å produsere, lagre og spreie. Men sam-stundes kan det sjå ut som at avstanden mellom forkinga og dei menneska for-skinga omhandlar, har vorte større.

Me samfunnsforskarar tenderar til å skrive jamt meir for kvarandre. Me publiserer i internasjonale tidsskrift som dei færraste utanfor academia les eller har tilgang til. Tekstane er òg ofte på engelsk og gjerne formidla i ein sjanger med eit hyperakademisk og abstrakt språk. Noko som òg inneber at fagomgrepa me utviklar for å skil-dre det samfunnet me forskar på, vert framande for dei som har sitt liv og virke i det same samfunnet.

Ikkje berre kling det dårleg i dag-legspråket, men det fell òg dårleg

saman med den historiske, kulturelle og sosiale røyndomen som spelar seg ut i samfunnet me studerer. Slik invi-terer me i liten grad lesaren til dialog, til å tenke saman med oss.

Alle me som har vore i forkinga nokre år veit at dette har skjedd, og framleis skjer, på vår vakt. Me treng berre å gå ein generasjon eller to attende i tid så var dei vitskaplege arbeida åt sam-funnsforskarane langt meir synleg i det offentlege ordsiftet. Grundige vitska-pelege essay var ofte å finne i den rike floraen av skandinaviske tidsskrift som framleis stod i hyllene på dei mange bladkioskane landet rundt. Og dei vart lesne av lek like som av lærd.

For samfunnsvitskapleg forskning burde ikkje handla berre om å forske fram kunnskap, den burde også handla om noko langt meir grunnleggjande: om relasjonen mellom dei som produ-serer kunnskapen og det samfunnet kunnskapen handlar om. Sidan sam-funnsforskinga er ein del av samfunnet må me kunne ha noko å gi tilbake. Ikkje berre ein rapport og ikkje nødvendigvis ei løysing. Men snarare ei forståing, eit språk for noko dei sjølve har erfart, eit anna perspektiv på ein konflikt. Kunn-skap som gjer det mogleg å sjå kvar-dagen sin i ein større samanheng.

Me treng meir samtale om forkinga. Me treng fleire stader der den faglege kunnskapen kan møte andre erfaringar, andre perspektiv og andre språk. Kan-skje treng me å gjenoppdage noko av den gamle skandinaviske offentlegheita der akademikarar, journalistar, bønder, arbeidarar og andre borgarar kunne møtest i tekst og samtale. Ikkje fordi den gamle offentlegheita var perfekt, den hadde også sine ekskluderingsme-kanismar, men den hadde i det minste ein grunnleggjande idé som me ikkje

bør miste. Ein idé om at kunnskap har størst demokratisk verdi når den kan bli ein del av den felles samtala.

Me som skriv denne teksta vil bidra til ei slik felles samtale. I samarbeid med kollegaer frå Sverige og Danmark har me etablert eit nytt tidsskrift; Samtal – Skandinavisk tidsskrift for samfunn, sted og viten. Gjennom det tidsskriftet vil me skape ein arena der forskarar kan snakke med kvarandre, men òg ein stad der forskning, erfaring og samfunnsdebatt kan møtast.

Her skal samfunnsforskarar, like som folk utanfor forkinga, kunne skrive med fagleg tyngde utan å gøyme seg bak korkje betalingsmurar eller eit hyperakademisk språk. Her kan forskarar møte folk utanfor akade-mia som samtalepartnarar, ikkje berre som informantar. Her kan dei som blir forska på lese forkinga i eit språk som er tilgjengeleg, og her kan kunnskap vere utgangspunktet for ei samtale, ikkje slutten på henne.

For det er kanskje dette me har gløymt. Forkinga si oppgåve er ikkje berre å finne svar. Den skal òg hjelpe oss å stille betre spørsmål. Og dei beste spørsmåla oppstår ikkje alltid inne på universiteta eller på dei internasjonale konferansane. Nokre av dei oppstår i samtalar på tunet hjå ein mjølkebonde som meiner me forskarar har reira oss som gaukungar.

Bjørn Egil Flo
Forskar ved NIBIO
bjorn.flo@nibio.no

Eirik Magnus Fuglestad
Forskar ved Ruralis
eirik.m.fuglestad@ruralis.no

Les også side 24

OVERGREP

Jo, alle menn

■ Statsadvokaten i New York gjenåpner etterfors-kningen mot syv menn som anklages for en grup-pevoldtekt på en fest ved Cornell universitet i USA. Offeret ble dopet ned, og deretter gruppevoldtatt av syv menn.

«Ikke alle menn» sies det ofte når kvinner åpner seg om overgrep. Da kan de se til Cornell-saken. Under gruppevoldtekten sender de syv voldtekts-mennene meldinger i en gruppechat med 57 medlemmer med bud-skap om «gratis fitte» i overretasjen. Her er det da 57 menn i en gruppechat som enten velger å hype opp overgrepet, spørre om «butikken fortsatt er åpen», eller ikke si noen ting. Så da var det alle menn i gruppechatten, da.

La oss se på samfunnet for øvrig. De fleste av mine venninner har blitt voldtatt eller opplevd sek-suelle overgrep. Én av fem kvinner i Norge har blitt voldtatt minst en gang i livet, med store mørketall. Halvparten av de én av fem har også opplevd flere voldtekter. Det er naivt å tro at det er en eller annen Batman-lignende serie-voldtektsmann som går rundt og begår alle disse voldtektene.

Både Cornell-sa-ken og den økende voldtektsstatistikken i Norge vitner om en enorm voldtektskultur i samfunnet. Voldtekt er så normalisert at en melding på snapchat om en pågående grup-pevoldtekt ikke tenner varsellamper.

Altfor lenge har kvinner stått alene i kampen mot voldtektskulturen som lever i beste velgående i vårt samfunn. Menn har istedenfor brukt tiden på å renvaske seg selv, og på å så tvil om kvinner som står opp imot overgrep. Nå er det på høy tid at menn tar et oppgjør med voldtektskulturen i deres kretser. Frem til da er det faktisk alle menn.

Helene Hestad
Feministisk ansvarlig i Rød Ungdom
hestadhelene@gmail.com